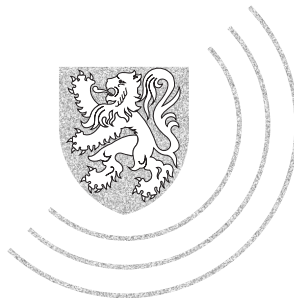

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2003-2004

3 februari 2004

ONTWERP VAN DECREET

**houdende instemming met het zetelakkoord
tussen het koninkrijk België en het Internationaal Comité van het Rode Kruis,
ondertekend in Brussel op 19 april 1999**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden
uitgebracht door de heer Peter De Ridder**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Luc Van den Brande.

Vaste leden :

de heren Freddy Sarens, Walter Vandenbossche, Luc Van den Brande, Johan Weyts ;

de heren Louis Bril, Peter Gysbrechts, André Moreau, Stefaan Platteau ;

de heren Karim Van Overmeire, Christian Verougstraete, Miel Verrijken ;

de heren Peter De Ridder, Patrick Hostekint ;

de heer Frans Ramon ;

de heer Etienne Van Vaerenbergh.

Plaatsvervangers :

mevrouw Brigitte Grouwels, de heer Erik Matthijs, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, de heer Jef Van Looy ;

de heren Julien Demeulenaere, Didier Ramoudt, Marc van den Abeelen, Paul Wille ;

mevrouw Hilde De Lobel, de heren Pieter Huybrechts, Luk Van Nieuwenhuysen ;

de heren Marcel Logist, Jacques Timmermans ;

de heer Eloi Glorieux ;

de heer Jan Roegiers.

Zie :

1943 (2003-2004)

– Nr. 1 : Ontwerp van decreet

INHOUD

	Blz.
I. Inleidende uiteenzetting door mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid en E-government	4
I.1 Algemene technisch-juridische situering	4
I.2 Situering van het Internationaal Comité van het Rode Kruis	5
I.3 Weerslag van het zetelakkoord op de uitoefening van de Vlaamse bevoegdheid	5
II. Algemene bespreking	6
II.1 Tussenkomst van de heer Stefaan Platteau	6
II.2 Tussenkomst van de heer Luk Van Nieuwenhuysen	6
II.3 Tussenkomst van de heer Frans Ramon	6
II.4 Tussenkomst van de heer Luc Van den Brande	7
III. Stemmingen	7
III.1 Artikelsgewijze stemming	7
III.2 Stemming over het geheel	7

DAMES EN HEREN,

Op datum van dinsdag 6 januari 2004 werd in de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden het ontwerp van instemmingsdecreet met het zetelakkoord tussen het koninkrijk België en het Internationaal Comité van het Rode Kruis besproken en goedgekeurd.

I. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR MEVROUW PATRICIA CEYSENS, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, BUITENLANDS BELEID EN E-GOVERNMENT

De minister verklaart bij de aanvang van haar uiteenzetting deels een globale toelichting te willen geven aangaande de technisch-juridische achtergrond van de drie gelijkaardige verdragen die vandaag aan de agenda van de commissie staan ; d.w.z. naast het zetelakkoord met het Rode Kruis, ook de soortgelijke akkoorden met de Toezichthoudende Autoriteit van de Europese Vrijhandelsassociatie en met de West-Afrikaanse Economische en Monetaire Unie. Daarna zal ze geval per geval ook telkens apart wat dieper ingaan op elk van de betrokken internationale organisaties, om ten slotte te eindigen met een globaal overzicht van de weerslag van de akkoorden op de uitoefening van een aantal Vlaamse bevoegdheden.

I.1 Algemene technisch-juridische situering

De minister preciseert dat de voorliggende ontwerpen van decreet de instemming beogen met twee nieuwe zetelakkoorden én met een aanvullend protocol bij een reeds bestaand zetelakkoord. Ze laat daarbij opmerken dat dergelijke overeenkomsten dan wel formeel door België worden gesloten, maar dat ze een gemengd karakter hebben. Naast verdragsbepalingen die op federale bevoegdheden slaan, bevatten ze immers ook bepalingen die de bevoegdheden van de gemeenschappen en de gewesten betreffen. Met name de bevoegdheden qua huiszoeking en qua onteigening ressorteren zowel onder de bevoegdheid van de gemeenschappen en de gewesten als onder die van de federale overheid. De belastingen die in aanmerking komen voor vrijstelling onder de bepalingen van de zetelakkoorden, liggen eveneens hetzij in het federale bevoegdheidsdomein, hetzij in dat van de gewesten.

Wat de achtergrondhistoriek betreft, wijst de minister erop dat de Interministeriële Conferentie

Buitenlands Beleid (ICBB) op 7 oktober 1996 de problematiek van het onthaal van internationale organisaties heeft besproken. De ICBB erkende daarbij de noodzaak van een doeltreffend, en dus coherent, beleid van de federale overheid en de gefedereerde overheden om te vermijden dat internationale organisaties zich niet meer in België zouden vestigen of het land zelfs zouden verlaten.

Het daaropvolgende overleg tussen de federale en de gefedereerde diensten, waarbij ook vertegenwoordigers van de bevoegde ministers betrokken waren, leverde een inventaris op van de lasten en de baten van het onthaal op alle bestuursniveaus. Dienovereenkomstig werd in het bijzonder een gemeenschappelijk standpunt ingenomen over de draagwijdte van de fiscale vrijstellingen, zoals deze worden verleend door en overeenkomstig de Conventie van Wenen inzake het diplomatiek verkeer (1961).

In juli 1997 namen vertegenwoordigers van de betrokken ministers verder principieel aan dat er geen promotie zou worden gemaakt voor de vestiging van internationale organisaties in België. Maar er zou wél op een gastvrije manier worden ingegaan op het verzoek van nieuwe organisaties om zich hier te vestigen. De minister preciseert daarbij dat met dat laatste een aanbod van statutaire en logistieke aard wordt bedoeld dat concurrentieel is met hetgeen onze buurlanden terzake aanbieden. In essentie was het beleid voortaan dus echter gericht op het behoud van de reeds alhier gevestigde internationale organisaties.

De minister somt daarna kort de gebruikelijke regels inzake jurisdictionele en fiscale immuniteit op. De officiële gebouwen, het archief en de briefwisseling van de organisatie en haar goederen en activa met betrekking tot de officiële werking genieten de volledige immuniteit van rechtsmacht en van fiscaliteit. Diezelfde jurisdictionele immuniteit geldt ook voor het personeel met een diplomatiek statuut. De overige personeelsleden genieten van een functionele immuniteit van jurisdictie, hetgeen betekent dat ze geen procespartij kunnen zijn met betrekking tot handelingen die ooit gesteld werden in het kader van de uitoefening van hun functie. Het diplomatiek personeel geniet ook de ruime immuniteit op fiscaal gebied, zoals die bepaald is in de Conventie van Wenen inzake het diplomatiek verkeer. De ambtenaren zonder diplomatiek statuut zijn – mits de tewerkstellende organisatie een eigen belasting heft – vrijgesteld van alle belastingen op het loon en de vergoedingen. Tevens zijn ze vrijgesteld van de belasting op de toegevoegde waarde en de invoerrechten op huisraad en een

wagen bij de eerste indiensttreding. Voor het in België aangeworven personeel, ten slotte, is er geen fiscale vrijstelling.

De minister verduidelijkt verder dat het het afsluiten van een zogenaamd “zetelakkoord” tussen de diverse betrokken overheden in België enerzijds en een internationale organisatie anderzijds, in wezen een noodzakelijke voorwaarde is om die internationale organisaties met een vestiging in België een juridisch statuut toe te kennen dat hen toelaat hier volkomen onafhankelijk te functioneren. Die zetelakkoorden bevatten dan expliciet de gebruikelijke voorrechten en immuniteiten die verleend worden aan internationale organisaties. De minister laat daarbij nog opmerken dat hun statuut meestal gelijkwaardig is aan dat van diplomatieke vertegenwoordigingen van soevereine staten in andere staten.

De minister preciseert dat het initiatief om een dergelijk zetelakkoord te sluiten in de regel uitgaat van de betrokken internationale organisaties. Zetelakkoorden dragen immers bij tot een efficiënt en kostenbesparend functioneren van de organisatie. En door het belang van Brussel als zetel van hoofd- of bijkantoren van internationale organisaties, en de weerslag daarvan op de economie, hebben anderzijds ook de verschillende overheden in België baat bij de vestiging van internationale organisaties in ons land.

I.2 Situering van het Internationaal Comité van het Rode Kruis

De minister gaat daarna wat dieper in op de betrokken internationale organisatie. Het Internationaal Comité van het Rode Kruis (ICRK) is een niet-gouvernementele organisatie die reeds werd opgericht in 1863 en die als vereniging rechtspersoonlijkheid heeft krachtens artikel 60 en volgende van het Zwitsers burgerlijk wetboek. Theoretisch kon er hier een probleem rijzen, aangezien België alleen zetelakkoorden gesloten heeft met internationale organisaties die internationale rechtspersoonlijkheid hebben. De totstandkoming van een zetelakkoord vereiste dus dat het ICRK gelijkgesteld werd met een internationale intergouvernementele organisatie. Dergelijke rechtspersoonlijkheid was echter al in 1990 impliciet erkend door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties toen deze het ICRK verzocht de zittingen en werkzaamheden als waarnemer bij te wonen. De rechtspersoonlijkheid waarvan het ICRK geniet is dienovereenkomstig ook een functionele rechtspersoonlijkheid die niet verder reikt dan de uitoefe-

ning van de taken die het ICRK heeft inzake de bescherming van slachtoffers van oorlogen, burgeroorlogen en interne conflicten.

I.3 Weerslag van het zetelakkoord op de uitoefening van de Vlaamse bevoegdheden

De minister komt tenslotte tot het punt van de weerslag van het zetelakkoord op de mogelijkheid voor Vlaanderen om bepaalde van zijn bevoegdheden uit te oefenen. Ze preciseert dat het voorliggende zetelakkoord voor Vlaanderen in beleidsmatig opzicht een eerder beperkt belang heeft, enerzijds omdat het internationaal juridisch kader sowieso reeds bij voorbaat een aantal bepalingen van het akkoord vastlegt (declaratief karakter van het akkoord) en anderzijds ook door de beperkte omvang van de betrokken internationale organisatie in Brussel. De verklaring voor dat laatste is gelegen in het feit dat voor veel organisaties het kantoor in Brussel enkel de functie van verbindingsbureau met de Europese instellingen heeft.

Een en ander belet overigens niet dat de immuniteiten en andere voorrechten voor de internationale organisaties zelf en voor hun personeel wel dergelijk een belangrijke weerslag kunnen hebben op de werking van de federale overheid. Maar voor Vlaanderen sorteren deze immuniteiten en voorrechten dus slechts een marginaal gevolg.

De ruime immuniteit van politie, rechtsmacht en sociale zekerheid, die – volgens de klassieke leer – steunt op het principe van de extraterritorialiteit van de vestigingen, raakt bijna uitsluitend de federale bevoegdheden inzake openbare veiligheid, justitie en sociale zaken. In dat opzicht worden, voor wat Vlaanderen betreft, slechts de Vlaamse normen inzake de huiszoeking, uitgevaardigd door het Vlaams Parlement krachtens artikel 11 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, zoals gewijzigd bij de bijzondere wet van 16 juli 1993 ter vervollediging van de federale staatsstructuur, buiten toepassing gesteld. Waarbij de minister er volledigheidshalve op wijst dat dergelijke buitentoepassingstelling sowieso ook rechtstreeks volgt uit de Conventie van Wenen inzake het diplomatiek verkeer.

Ook voor wat de onteigeningen betreft, wordt de bevoegdheid van de Vlaamse regering enigszins beperkt. Enkel voor noodzakelijke onteigeningen zouden internationale organisaties ontzet kunnen worden uit hun eigendomsrecht. Waarbij de minister laat opmerken dat ze in voorkomend geval trouwens ook niet in hun werking mogen worden

gehinderd. Bovendien moet onverwijld een toereikende schadeloosstelling betaald worden én moet België helpen bij de herinstallatie van de internationale organisatie in kwestie.

De minister vervolgt dat ook de fiscale vrijstellingen in ruime mate op federale belastingen slaan. De financieringswet van 16 januari 1989 specificeert de gewestelijke belastingen. De belastingen in kwestie, waarvan de internationale organisaties en hun personeel in principe vrijgesteld worden, zijn meer bepaald : de rechten van overgang bij overlijden, de successierechten op roerende goederen, de onroerende voorheffing, de registratierechten op de overdrachten ten bezwarende titel van onroerende goederen, de verkeersbelastingen op autovoertuigen en de belasting op de inverkeerstelling. De gewesten zijn immers bevoegd om de vrijstellingen te wijzigen, met dien verstande dat, voor de verkeersbelasting en de belasting op de inverkeerstelling verschuldigd door vennootschappen, autonome overheidsbedrijven of verenigingen zonder winstoogmerk met leasingactiviteiten, zulks slechts kan na het sluiten van een verplicht samenwerkingssakkoord.

De potentiële fiscale impact voor Vlaanderen is echter zeer beperkt, aangezien er slechts twee à drie Belgen zijn tewerkgesteld bij het vertegenwoordigingsbureau van het ICRK in Brussel.

Afsluitend verzoekt de minister de commissieleden dan ook het hen voorgelegde ontwerp van instemmingsdecreet te willen goedkeuren.

II. ALGEMENE BESPREKING

II.1 Tussenkomst van de heer Stefaan Platteau

In zijn tussenkomst citeert de heer Stefaan Platteau een, zijns inziens cruciale, passage uit de memorie van toelichting bij het ontwerp van decreet (pag. 5, rechterkolom) : “In oktober 1986 hebben de staten die partij zijn bij de verdragen van Genève de statuten vastgelegd van de internationale beweging van het Rode Kruis en de Rode Halve Maan. Deze statuten bevestigen andermaal dat de beweging waarvan het ICRK één van de drie pijlers is, bij de vervulling van zijn taak wordt geleid door fundamentele beginselen als menselijkheid, onpartijdigheid, neutraliteit, onafhankelijkheid, vrijwilligheid, eenheid en universaliteit.”.

Hij wijst erop dat deze grondbeginselen nog steeds universeel erkend worden als basis voor humanitair handelen binnen een geciviliseerde statenge-

meenschap. Bij wege van illustratie hiervan haalt hij een voorbeeld aan uit de vroege jaren zeventig. De – terzake toendertijd nog tamelijk onervaren – Israëlsche autoriteiten gebruikten toen namelijk, tegen alle internationaal recht en internationale gewoonten in, het Rode Kruis als dekmantel om een einde te maken aan een poging tot vliegtuigkaping (een fenomeen dat toen overigens nog maar net opgeld begon te maken als actiemiddel). En hoewel de vliegtuigkapers bij het grootste gedeelte van de wereldgemeenschap op weinig sympathie konden rekenen, leverde het misbruik van Rode Kruissymbolen Israël toch universele afkeuring op.

II.2 Tussenkomst van de heer Luk Van Nieuwenhuysen

De heer Luk Van Nieuwenhuysen verklaart dat de Vlaams Blok-fractie zich bij de stemming over het voorliggende ontwerp van decreet zal onthouden. Hij preciseert daarbij dat dit geenszins betekent dat zijn fractie ook maar iets zou hebben tegen de internationale organisatie in kwestie.

De onthouding heeft daarentegen wel alles te maken met de steeds maar toenemende – doorgaans negatieve – impact van de vestiging van alerhande internationale, multilaterale en supranationale organisaties in Brussel op het Vlaamse karakter van Brussel en de Rand. Met name de instellingen van de Europese Unie, en al wat daarbij hoort aan lobbygroepen e.d.m., oefenen meer en meer druk uit op de situatie in Brussel en de Rand. Een gegeven dat tot nog toe behoorlijk onderbelicht is gebleven, maar dat volgens de heer Van Nieuwenhuysen toch wel eens het voorwerp zou mogen uitmaken van een grondige studie. Dit te meer daar de nakende uitbreiding van de Unie de toestand er alleen maar erger op dreigt te maken.

Het moge derhalve duidelijk zijn dat de onthouding bij dit decreet voornamelijk een symbolische waarde en een signaalfunctie heeft. De vestiging van de betrokken internationale instelling is, luidens de door de minister verschaftte gegevens, immers dermate klein dat er geen of nauwelijks invloed van uit zal gaan.

II.3 Tussenkomst van de heer Frans Ramon

Ingaande op de tussenkomst van de heer Van Nieuwenhuysen, laat de heer Frans Ramon opmerken dat de vestiging van een veelheid aan internationale organisaties in Brussel ook positief benaderd kan worden. Doordat Brussel een draaischijf

wordt van het internationaal gebeuren én door de grote internationale aanwezigheid in Brussel en zijn onmiddellijke omgeving, ontstaan er immers ook kansen voor Vlaanderen en de Vlamingen. Internationale contacten kunnen met name zeer nuttig en verrijkend zijn voor onze eigen cultuur én kunnen er ook toe bijdragen dat onze eigen belangen beter behartigd worden op de relevante internationale fora.

II.4 Tussenkoms van de heer Luc Van den Brande

Inpikkend op de door de vorige twee sprekers aangehaalde problematiek wijst de heer Luc Van den Brande, commissievoorzitter, erop dat in deze alles een kwestie is van het vinden van het juiste evenwicht. Het is immers onmiskenbaar zo dat de internationale en Europese aanwezigheid in Brussel positieve, zowel als minder positieve effecten genereert, en dit niet enkel qua economische return van een en ander. In globo is de balans tot op heden echter zeker positief te noemen.

Hij pleit er dan ook voor dat de, reeds onder de vorige regering uitgezette, beleidslijn inzake de vestiging van internationale organisaties op ons grondgebied, onverkort zou worden verdergezet. Er kan met andere woorden niet actief geprospecteerd worden, maar die internationale organisaties die interesse betonen in Brussel als vestigingsplaats, moeten hier in optimale omstandigheden onthaald worden. Enkel op die manier kan men de lasten proportioneel houden aan de lusten die verbonden zijn aan de internationale aanwezigheid in Brussel.

Afsluitend wijst de heer Van den Brande er nog op dat een van de meest kwetsbare elementen van die internationale aanwezigheid, met name de immuniteitenkwestie, sowieso geen Belgische of Vlaamse zaak is, maar een gegeven dat voortvloeit uit de internationale conventie inzake diplomatiek verkeer, conventie waar absoluut niet aan getornd kan worden.

III. STEMMINGEN

III.1 Artikelsgewijze stemming

Artikel 1

Ter stemming gelegd wordt het eerste artikel aangenomen met acht stemmen, bij één onthouding.

Artikel 2

Ter stemming gelegd wordt het tweede artikel eveneens aangenomen met acht stemmen, bij één onthouding.

III.2 Stemming over het geheel

In zijn geheel ter stemming gelegd, wordt het ontwerp van decreet “houdende instemming met het zetelakkoord tussen het koninkrijk België en het Internationaal Comité van het Rode Kruis, ondertekend in Brussel op 19 april 1999” ten slotte eveneens aangenomen met acht stemmen, bij één onthouding.

De verslaggever

De voorzitter,

Peter DE RIDDER

Luc VAN DEN BRANDE